

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ОДНА З КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У цій статті розглянуто критичне мислення як одну з найважливіших характеристик сучасного фахівця, основні способи та методи його розвитку.

Ключові слова: критичне мислення, інформаційне суспільство, сумнів, аналіз.

Abstract

In this article critical thinking is considered as one of the most important characteristics of a modern specialist, the main methods and methods of its development.

Key words: critical thinking, information society, doubt, analysis

Індустріальна епоха передусім характеризувалася конвеєрним виробництвом, де людина виступала виконавцем одноманітних багаторазово повторюваних дій. Затребуваність людей з творчими нахилами неординарним баченням і т.п. була невеликою.

Постіндустріальна епоха відзначається суттєвими змінами як в процесі виробництва так і управління. Ці зміни призвели до того, що тепер більш важливими є критичне мислення, здатність до ефективної комунікації, креативність.

В інформаційному суспільстві на людину спадає постійно величезна кількість інформації, різного роду й різного гатунку, правдивої, напівправдивої, брехливої. Людині необхідно вміло пливати у цьому інформаційному морі, уникаючи різних загроз і неприємностей. Що може допомогти в цій справі? – вважають, що одним із дієвих засобів тут є критичне мислення.

Наталія Печерська кореспондент «24 каналу» вважає, що критичне мислення — це система суджень, яка ґрунтується на здатності виявляти причинно-наслідкові зв'язки, верифікувати інформацію, відокремлювати факти від думок і припущень, при цьому блокуючи одностороннє, догматичне сприйняття світу. Таким чином людина формує навички розрізнення логічних умовиводів від упереджень, соціальних конструктів та міфів, які породжують маси [1].

На думку авторів методичної системи «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» Джінні Стіл, Курта Мередіта, Чарльза Темпла: критичне мислення – це складний ментальний процес, що починається із залучення інформації та закінчується прийняттям рішення [2].

Куземко Леся Валентинівна доцент кафедри педагогіки і психології Київського педагогічного університету імені Бориса Грінченка, у своїй статті висловила таку думку на рахунок, що критичне мислення – це процес аналізу, синтезування й обґрунтування оцінки достовірності/цінності інформації; властивість сприймати ситуацію глобально, знаходити причини і альтернативи; здатність генерувати чи змінювати свою позицію на основі фактів й аргументів, коректно застосовувати отримані результати до проблем і приймати зважені рішення – чому довіряти та що робити далі [3].

Критичне мислення – мислення, що забезпечує вміння зайняти свою позицію з обговорюваного питання і вміння обґрунтувати її, здатність вислухати співрозмовника, ретельно обмірковувати аргументи і проаналізувати їхню логіку; вміння не тільки опанувати інформацією, але і критично її оцінити, осмислити, прийняти. Це розумний, виважений підхід до прийняття складних рішень як слід чинити і в що вірити. Критичне мислення передбачає певну недовіру, сумнів в загальноприйнятих істинах, так зазначила Коджаспірова Г.М. [4].

Що ж, тепер ми маємо розуміння, що являє собою критичне мислення, і що це дійсно важлива навичка, якою було б непогано володіти на підсвідомому рівні. Але наступне питання

полягає у тому «Як розвивати критичне мислення?». У цьому ми постарасьмо розібратись далі у тексті.

Перш за все потрібно звернути увагу на технологію формування критичного мислення, що передбачає :

- заохочення висловлювань власної точки зору, власної позиції, обмін думками на всіх рівнях взаємодії

- акцент на пошук і самостійне отримання знань;
- активне використання попереднього досвіду і знань учнів;
- створення умов для аргументації зроблених висновків, суджень, позицій;
- стимулювання спроб перевірки і застосування нових знань і досвіду.

Далі розглянемо стадії технології формування нових знань чи досвіду:

- виклик;
- осмислення;
- рефлексія.

З'ясуємо, що саме мається на увазі під кожним з наведених пунктів.

Стадія виклику. Важливість наявних в учнів знань і уявлень; зародження інтересу до досліджуваної теми; активізація інтелектуальної діяльності; постановка учнем власних напрямків у вивченні проблеми.

Стадія осмислення. Отримання нової інформації по темі; класифікація отриманої інформації; коректування учнем напрямків вирішення проблеми.

Стадія рефлексії. Надбання нового знання; спонукання до подальшого розширення інформаційного поля; співвіднесення нової інформації і наявних знань; вироблення власної позиції, оцінка процесу [5].

Більшість студентів не усвідомлює значимість критичного мислення, тому що на самперед більшість чули, але їх не зацікавило це поняття, тому що критичне мислення вимагає деяких навичок, що можуть бути набуті, тільки коли ти прагнеш, цікавишся та розвиваєшся, але так як для удосконалення свого «Я» потрібно докладати чимало зусиль, які на жаль йдуть в інше русло, відповідь проста – це лінь. Інші намагались, але згодом їм набридло віддавати час та зусилля, удосконаленню свого «Я», тому що усі очікують результат одразу, але ж усі свідому люди розуміють, що неможливо досягнути будь-чого без зусиль.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Печерська Н. **Як активізувати критичне мислення: перевірені лайфхаки**// <https://goo.gl/24fkWz>
2. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система “Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів”: Підготовлено для проекту “Читання та письмо для розвитку критичного мислення” / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення “Інтелект”. – К.: Міленіум, 2001. – 104 с. // <https://goo.gl/pb2dPi>
3. Куземко Л.В. Проблема формування у майбутніх педагогів критичного мислення та здатності вирішувати проблеми // <https://goo.gl/bvFKDA>
4. Коджаспирова Г.М. Педагогіка в схемах, таблицях и опорных конспектах. М.: Айрис-пресс, 2006. — 256с.
5. Коджаспирова Г.М. Педагогіка: навчальний посібник М: КНОРУС, 2013 – 748 с. // <https://goo.gl/eDxbFZ>

Лещук Алла Ігорівна – студентка групи МОВ-17м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail vntu06131027@gmail.com

Науковий керівник: Теклюк Анатолій Іванович – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, директор Головного центру виховної роботи ВНТУ, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail

Leshchuk Alla Igorivna - student of the group M Ov-17m, faculty of management and information security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail vntu06131027@gmail.com

Supervisor: Anatoliy Ivanovich Teklyuk - Candidate of Philosophy, Associate Professor, Department of Philosophy and Humanities, Director of the Main Center for Educational Work VNTU, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail gcvr216@gmail.com